

بررسی دروس مرتبط با اخلاق حرفه ای در برنامه درسی رشته های مختلف علوم پزشکی در ایران

محمد رضا رجبعلی پور^{۱*}، فاطمه رستگاری^۲، فهیمه قنبری زاده^۳

- ۱- دانشجوی دکترای تخصصی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، مرکز تحقیقات بیماریهای غیر واگیر، دانشگاه علوم پزشکی بم، بم، ایران
 ۲- کارشناسی بهداشت عمومی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی بم، بم، ایران
 ۳- کارمند معاونت آموزشی، دانشگاه علوم پزشکی بم، بم، ایران

Journal of Education and Ethics in Nursing, Vol.11, No.3&4, Fall & Winter 2022

چکیده:

مقدمه: به منظور موفقیت در درمان و مراقبت از وضعیت بیماران و ارتقای سلامت آنها، وجود یک رابطه مثبت و همراه با اعتماد بین مراجعین و مراقبین سلامت طبق مبانی اخلاقی ضرورت دارد. بنابراین بایستی این اصول در میان دانشجویان علوم پزشکی و پیراپزشکی خصوصاً گرایش های بالین محور به صورت موکد دنبال شود و در برنامه های آموزشی دانشگاه ها دروس مربوط به اخلاق حرفه ای به صورت ویژه ای مورد توجه قرار گیرد. هدف مطالعه حاضر بررسی دروس مرتبط با اخلاق حرفه ای در برنامه درسی رشته های مختلف علوم پزشکی در ایران بود.

روش کار: مطالعه حاضر با رویکرد تحلیل محتوای کمی به منظور شمارش تعداد واحدهای مرتبط با مبحث اخلاق حرفه ای در رشته های مختلف علوم پزشکی و پیراپزشکی انجام شد که با روش بررسی اسنادی (کتابخانه ای) سرفصل های اعلام شده برای تمامی رشته های در حال حاضر فعال در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با هدف شناسایی میزان تطبیق واحدها و دروس موجود با مبحث اخلاق حرفه ای مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت.

یافته ها: از مجموع ۱۱۸۲۱ واحد احصاء شده از ۲۰۵ رشته، ۶۷۵/۵ (۵/۷٪) واحد احتمالاً مرتبط و در نهایت ۲۱۶/۹ (۱/۸٪) واحد به طور کامل مرتبط با مبحث اخلاق حرفه ای شناسایی شد.

نتیجه گیری: اختصاص نسبتاً کم واحدهای مرتبط با موضوع اخلاق حرفه ای در مقایسه با تعداد کلی واحدهای رشته های فعال علوم پزشکی سراسر کشور، نیاز به بازنگری کلی در برنامه های درسی و آموزشی دانشجویان این رشته ها را به منظور تقویت مبانی اخلاقی و حرفه ای ضروری نموده است.

واژگان کلیدی: اخلاق حرفه ای، علوم پزشکی، برنامه درسی، ایران

J Educ Ethics Nurs 2022; 11(3&4):32-41

مقدمه

در دوران کنونی پیچیدگی های شغلی و حساسیت های برخی حرفه ها سبب گردیده تا متخصصین هر رشته برای انجام صحیح و کامل فرایندها و روندهای کاری خود، ملزم به رعایت یکسری بایدها و نبایدها شوند که اصطلاحاً آن را اخلاق حرفه ای نام گذاری کرده اند. البته مبحث اخلاق حرفه ای مبانی و رویکردهای مشخصی دارد که براساس شرایط و ماهیت هر حرفه یا تخصص تعریف می شوند. در علوم پزشکی آشنایی با این اصول و چارچوبها گام مهمی در درمان و مراقبت مطلوب از بیماران است، بنابراین آگاهی از آنها شرط لازم برای تحقق اهداف حرفه ای و اخلاقی خواهد بود [۱، ۲]. بنابراین قدم اول در کاربست

در دوران کنونی پیچیدگی های شغلی و حساسیت های برخی حرفه ها سبب گردیده تا متخصصین هر رشته برای انجام صحیح و کامل فرایندها و روندهای کاری خود، ملزم به رعایت یکسری بایدها و نبایدها شوند که اصطلاحاً آن را اخلاق حرفه ای نام گذاری کرده اند. البته مبحث اخلاق حرفه ای مبانی و رویکردهای مشخصی دارد که براساس شرایط و ماهیت هر حرفه یا تخصص تعریف می شوند. در علوم پزشکی آشنایی با این اصول و چارچوبها گام مهمی در درمان و مراقبت مطلوب از بیماران است، بنابراین آگاهی از آنها شرط لازم برای تحقق اهداف حرفه ای و اخلاقی خواهد بود [۱، ۲]. بنابراین قدم اول در کاربست

*نویسنده مسئول، نشانی: دانشجوی دکترای تخصصی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، مرکز تحقیقات بیماریهای غیر واگیر، دانشگاه علوم پزشکی بم، بم، ایران.

پست الکترونیک: mmr1366@yahoo.com

تلفن تماس: ۰۹۱۳۹۹۶۳۸۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۹/۱

روش کار

مطالعه حاضر با رویکرد تحلیل محتوای کمی انجام شد؛ به این صورت که عنوان‌های دروس مرتبط با کلیه رشته‌های تحصیلی فعال در علوم پزشکی با هدف توصیف میزان ارتباط واحدهای این دروس با مبحث اخلاق حرفه‌ای بررسی شد. در این رویکرد براساس آنچه که در کتاب تحلیل محتوای Drisko به عنوان ویژگی‌های تحلیل محتوای کمی آماده است [۱۶]، چهار مزیت شامل: ۱- عینی بودن محتواها، ۲- نظام مند بودن بررسی مستندات، ۳- آشکار بودن فرایندها و ۴- گزارش کمی از محتواها، در طراحی جدول جمع آوری داده‌ها توسط تیم پژوهشی دنبال شد. نهایتاً برای مفاهیمی مانند مرتبط بودن واحد درسی با مباحث اخلاق حرفه‌ای که یک مفهوم کیفی می‌باشد، ابتدا نظر خبرگان اخذ گردید و سپس شمارش کمی برای آنها صورت پذیرفت.

گردآوری داده‌ها در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ با استفاده از روش بررسی اسنادی (کتابخانه‌ای) و براساس جدول الگوی طراحی شده توسط تیم پژوهش انجام شد. در این مطالعه ابتدا با بررسی پایگاه رسمی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی کشور ایران، فهرستی از رشته‌های موجود و فعال در تمامی دانشکده‌ها و دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور تهیه شد. سپس آخرین نسخه برنامه درسی (کوریکولوم) کلیه رشته‌های مورد نظر از مرجع رسمی معاونت آموزشی وابسته به وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی یا سامانه رسمی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور ایران، بارگیری شد.

پس از آن با نظر سه نفر از خبرگان آموزش پزشکی، اخلاق حرفه‌ای و آموزش پزشکی، واحدهایی مانند اخلاق حرفه‌ای، اخلاق و حقوق، اخلاق و مقررات، موازین حقوقی و بسیاری کلیدواژه‌های دیگر که مباحث مرتبط با اخلاق حرفه‌ای در آنها بود؛ احصاء و وارد جدول الگو شدند (جدول ۱ و ۲). همچنین علاوه بر واحدهایی که به طور مشخص با مباحث اخلاق حرفه‌ای نامگذاری شده بودند، واحدهایی که احتمال ارتباط با موضوعات اخلاق حرفه‌ای را داشتند مانند قوانین و مقررات، اصول امنیتی، حقوق و قانون و غیره نیز وارد جدول الگو شدند و سپس جزئیات سرفصل این دروس مورد بررسی قرار گرفت. در صورتی که درسی مربوط با اخلاق حرفه‌ای و اصول حرفه‌ای گری بود، به عنوان یک واحد "به طور کامل مرتبط" در نظر گرفته می‌شد و سپس وارد جدول الگو نهایی می‌گردید. در پایان، اطلاعات جمع‌آوری شده به صورت کمی تبیین، دسته بندی و با هم مقایسه شدند.

ملاحظات اخلاقی: تمامی داده‌ها بدون سوگیری و تغییر درج گردید. همچنین این مطالعه دارای کد اخلاق شماره IR.MUBAM.REC.1398.077 از دانشگاه علوم پزشکی بم

می‌باشد.

از سویی رعایت این اصول اخلاقی سلسله مراتب و اولویت‌هایی دارد که قضاوت و تصمیم‌سازی را در شرایط خاص، تسهیل می‌کند [۵]. به عنوان نمونه اصول‌گرایی رویکردی فراگیر و رایج از اخلاق حرفه‌ای در حیطه بالین محور است که اگرچه کمتر بر تصمیمات آنی و اقتضایی متمرکز است اما کمک می‌کند تا فرد همواره یک چارچوب جامع و استاندارد از محدوده ارتباط با مراجعین را در ذهن داشته باشد [۶]. بنابراین، مزیت دیگر مطالعه میانی اخلاق حرفه‌ای، این است که فرد را با تئوری‌ها و مدل‌های اخلاقی ارائه شده در سالیان گذشته آشنا خواهد کرد و او را برای ارزیابی و تصمیم‌سازی صحیح در چالش‌های شغلی و حرفه‌ای آماده تر خواهد نمود [۷، ۸].

در واقع اخلاق حرفه‌ای در حیطه علوم پزشکی و پیراپزشکی، همان "ارائه مراقبت‌ها و خدمات به مراجعین ضمن رعایت تمامی اصول حرفه‌ای و انسانی" است؛ به گونه‌ای که از سویی جلب اعتماد مراجعین تامین شود و هم سبب ارتقای کیفیت دریافت خدمات مراقبتی و درمانی شود [۹]. به همین دلیل مسائل رایج در حوزه اخلاقی از جمله آرامش، رازداری، رضایت آگاهانه، ایمنی و امنیت و از این قبیل، رابطه مستقیمی با میزان اعتماد و جلب رضایت بیماران در جهت دریافت خدمات سلامت دارند [۷، ۱۰]؛ بنابراین وجود یک رابطه مثبت و همراه با اعتماد بین مراجعین و ارائه دهندگان خدمات طبق منشور اخلاقی ضرورت خواهد یافت؛ و بایستی این مسائل در میان دانشجویان و دانش‌آموختگان حوزه پزشکی و پیراپزشکی به ویژه گرایش‌های بالین محور همچون پرستاران و پزشکان به صورت جدی دنبال شود و در برنامه‌های آموزشی این رشته‌ها به شکل ویژه‌ای آموزش اخلاق حرفه‌ای توجه شود [۷]. مطالعات انجام شده در این زمینه نشان داده که آگاهی دانشجویان رشته‌های مختلف علوم پزشکی خصوصاً رشته‌های بالین محور، در مورد اصول اخلاقی چندان مطلوب نیست [۱۱، ۱۲] و در محیط‌های درمانی و بیمارستان‌ها کدهای اخلاقی مربوطه به شکل ایده آل اجرا نمی‌شوند [۱۳، ۱۴]. بنابراین رویکردی جامع نسبت به ارتقای کیفی و کمی مباحث اخلاق حرفه‌ای به منظور ارتقای دانش و آگاهی دانشجویان حوزه بهداشت و درمان، ضروری به نظر می‌رسد. البته قدم اول بررسی کمی برنامه‌های آموزشی در این زمینه خواهد بود تا بتوان سیاست‌گذاری مطلوبی به منظور ارتقای سطح کمی و سپس کیفی آموزش ایجاد و پایه‌گذاری کرد [۱۵].

مطالعه حاضر با هدف بررسی دروس مرتبط با اخلاق حرفه‌ای در برنامه درسی رشته‌های مختلف علوم پزشکی در ایران صورت گرفته است.

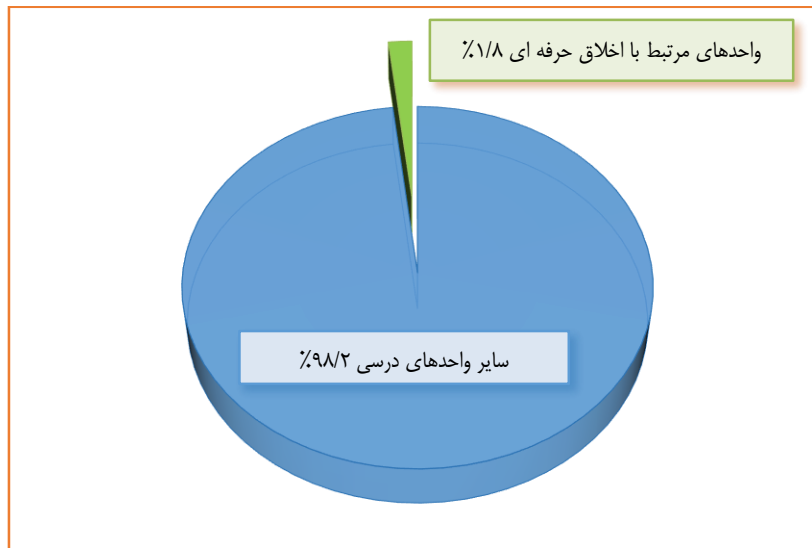
یافته‌ها

با مرور ۱۱ دانشکده فعال در حیطه علوم پزشکی، و از مجموع ۲۰۵ رشته بررسی شده ۱۱۸۲۱ واحد احصاء شد. پس از بررسی واحدهای درسی و سرفصل‌های واحدهای هر رشته ۶۷۵/۵ (۵/۷٪) واحد "احتمالاً مرتبط" شناسایی شد که در نهایت ۲۱۶/۹ (۱/۸٪) واحد "به طور کامل مرتبط" با مبحث اخلاق حرفه ای بودند (نمودار یک).

بیشترین نسبت فراوانی واحدهای درسی به طور کامل مرتبط با اخلاق حرفه‌ای در رشته‌های زیر مجموعه آموزش علوم پزشکی (۸٪)، علوم رفتاری و سلامت روان (۳/۱٪)، مدیریت و اطلاع‌رسانی (۱/۷٪) و پرستاری و مامایی (۱/۳٪) بود. رشته‌های زیر مجموعه بهداشت (۰/۵٪)، دندانپزشکی (۰/۵٪) و علوم بهزیستی و توانبخشی (۰/۳٪) نیز کمترین نسبت دروس به طور

کامل مرتبط با اخلاق حرفه‌ای را داشتند. همچنین در رشته‌های زیر مجموعه علوم تغذیه و صنایع غذایی هیچ واحد درسی به طور کامل مرتبط با اخلاق حرفه ای مشاهده نشد (جدول ۱ و ۲ و نمودار ۲).

قابل ذکر است که منظور از واحدهای "احتمالاً مرتبط" واحدهای درسی می‌باشد که در بررسی اولیه طبق نظر خبرگان و مشورت تیم پژوهش، احتمال وجود مباحث مرتبط با موضوع مورد مطالعه در آنها وجود داشت و محتوای آنها جهت بررسی دقیق‌تر توسط تیم پژوهش محتوای درسی آن واحد، مورد بررسی و خوانش دقیق قرار گرفت. در نهایت مواردی که ارتباط کامل با مبحث اخلاق حرفه ای داشتند تحت عنوان واحدهای "به طور کامل مرتبط" گزارش شدند و مابقی حذف گردیدند.

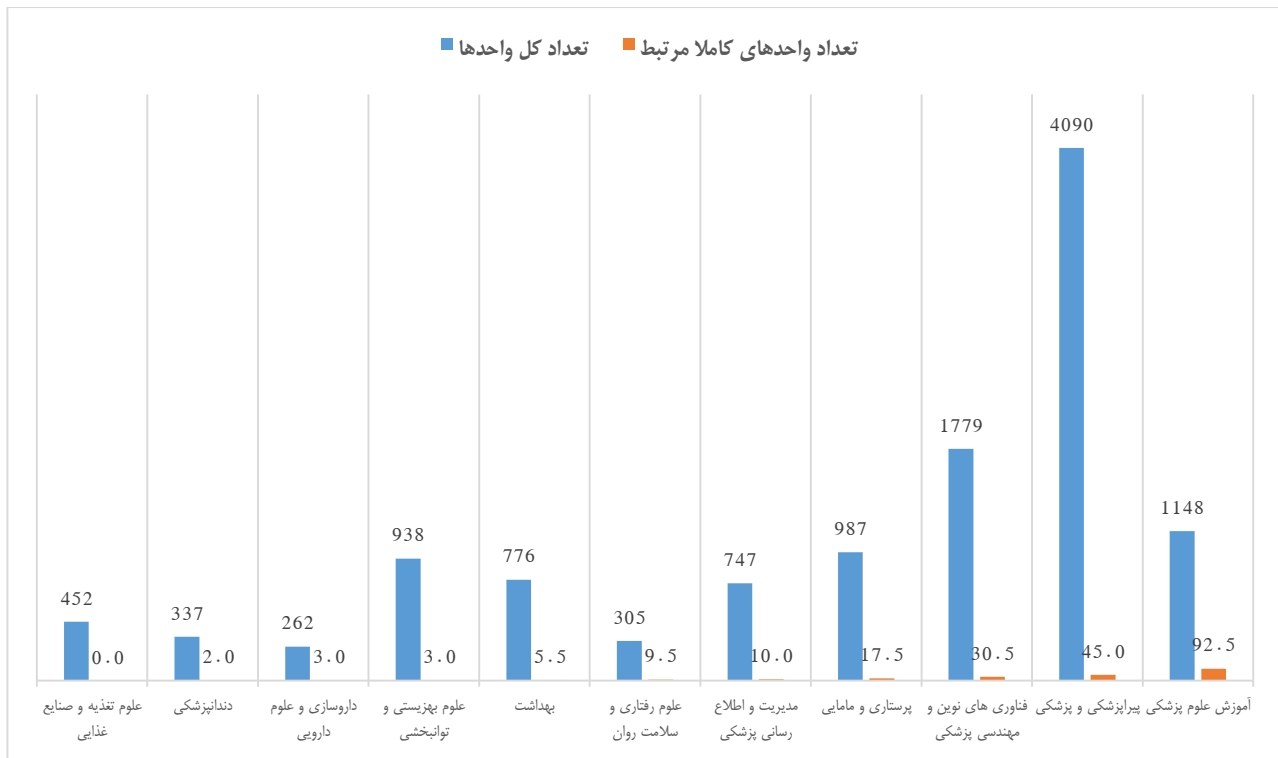

نمودار ۱: نسبت واحدهای به طور کامل مرتبط با اخلاق حرفه ای به کل واحدهای درسی رشته‌های مختلف علوم پزشکی و پیراپزشکی

جدول ۱: وضعیت فراوانی واحدهای بررسی شده، احتمالاً مرتبط و به طور کامل مرتبط با اخلاق حرفه‌ای به تفکیک دانشکده

ردیف	نام دانشکده	رشته‌های موجود	تعداد کل واحدها	واحدهای احتمالاً مرتبط (%)	واحدهای به طور کامل مرتبط (%)
۱	پیراپزشکی و پزشکی	۶۸	۴۰۹۰	۱۱۵(۲/۸)	۴۵(۱/۱)
۲	داروسازی و علوم دارویی	۲	۲۶۲	۲۰(۷/۶)	۳(۱/۱)
۳	علوم رفتاری و سلامت روان	۸	۳۰۵	۵۵/۵(۱۸/۱۹)	۹/۵(۳/۱)
۴	مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی	۱۲	۷۴۷	۵۰(۶/۶)	۱۰(۱/۳)
۵	پرستاری و مامایی	۱۹	۹۸۷	۸۰/۵(۸/۱)	۱۷/۵(۱/۷)
۶	فناوری‌های نوین و مهندسی پزشکی	۳۵	۱۷۷۹	۸۷(۴/۸)	۳۰(۱/۶) (معادل ۱۴ ساعت*)
۷	دندانپزشکی	۲	۳۳۷	۱۰(۲/۹)	۲(۰/۵)
۸	بهداشت	۱۲	۷۷۶	۶۰(۷/۷)	۴/۴(۰/۵) (معادل ۲۶ ساعت*)
۹	علوم تغذیه و صنایع غذایی	۷	۴۵۲	۲۵/۵(۵/۶)	-
۱۰	علوم بهزیستی و توانبخشی	۱۴	۹۳۸	۴۳(۴/۵)	۳(۰/۳)
۱۱	آموزش علوم پزشکی	۲۶	۱۱۴۸	۱۲۹(۱۱/۲)	۹۲/۵(۸)
۱۲	مجموع	۲۰۵	۱۱۸۲۱	۶۷۵/۵(۵/۷)	۲۱۶/۹(۱/۸)

*برای برخی دوره‌ها به جای واحد درسی معادل ساعت تدریس دوره در برنامه درسی ذکر شده بود.

نمودار ۲: مقایسه فراوانی واحدهای بررسی شده و واحدهای به طور کامل مرتبط با اخلاق حرفه ای به تفکیک دانشکده

جدول ۲: دروس مرتبط با سرفصلهای اخلاق حرفه ای به تفکیک رشته و مقاطع تحصیلی

ردیف	نام رشته	مقطع	کل واحدها	کاملاً مرتبط (%)	سرفصل مرتبط با اخلاق حرفه ای
۱	تکنولوژی پرتو درمانی	کاردانی	۶۸	۲(۲/۹)	جنبه های اخلاقی و حقوقی
۲	مامایی	کاردانی	۷۲	۲(۲/۷)	تاریخ، اخلاق و مقررات مامایی پزشکی قانونی
۳	علوم آزمایشگاهی	کاردانی	۶۸	۱(۱/۴)	اصول ایمنی و حفاظت در آزمایشگاه بالینی
۴	مهندسی بهداشت محیط	کاردانی	۶۸	۱/۲(۱/۷)	حقوق و قوانین بهداشت محیط و محیط زیست (ملی و بین المللی)-کارگاه اخلاق حرفه ای
۵	فوریت های پزشکی	کاردانی	۶۸	۱(۱/۴)	اخلاق و مقررات حرفه ای
۶	تکنولوژی پزشکی هسته ای	کاردانی	۶۸	۲(۲/۹)	اخلاق پزشکی، کمکهای اولیه و مراقبت از بیماری ها
۷	مهندسی بهداشت حرفه ای و ایمنی کار	کاردانی	۶۸	۱(۱/۴)	قانون کار و تشکیلات بهداشت حرفه ای
۸	هوشبری	کاردانی	۶۸	۲(۲/۹)	اخلاق و تربیت اسلامی
۹	اتاق عمل	کارشناسی ناپیوسته	۶۵	۱(۱/۵)	اخلاق حرفه ای در اتاق عمل
۱۰	مدارک پزشکی	کارشناسی ناپیوسته	۶۵	۲(۳)	مدارک پزشکی و جنبه های قانونی آن
۱۱	تکنولوژی پرتو درمانی	کارشناسی ناپیوسته	۶۵	۲(۳)	امنیت و سلامت
۱۲	فوریت های پزشکی	کارشناسی ناپیوسته	۶۸	۱(۱/۴)	آشنایی با ساختار و مقررات Ems
۱۳	پرستاری	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۱(۰/۷)	اخلاق پرستاری و ارتباط حرفه ای
۱۴	اعضاء مصنوعی و وسایل کمکی	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۱(۰/۷)	اخلاق حرفه ای
۱۵	اتاق عمل	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۱(۰/۷)	اخلاق حرفه ای در اتاق عمل
۱۶	هوشبری	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۳(۲/۳)	اخلاق حرفه ای در هوشبری-روانشناسی
۱۷	رادیوتراپی (پرتو درمانی)	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۲(۱/۵)	جنبه های اخلاقی و قانونی
۱۸	رادیولوژی (پرتو شناسی)	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۱(۰/۷)	اخلاق حرفه ای
۱۹	مهندسی بهداشت حرفه ای	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۱/۵(۱/۱)	اخلاق حرفه ای
۲۰	مامایی	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۱(۰/۷)	تاریخ، اخلاق، قوانین و حقوق در مامایی

۲۱	علوم حدیث، اخلاق و فقه آداب پزشکی	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۹(۶/۹)	اخلاق اسلامی- مبانی حقوقی و حقوق پزشکی- اخلاق حرفه ای- اخلاق در پژوهش های پزشکی- کلیات اخلاق پزشکی- متون اخلاق پزشکی در متون اسلامی
۲۲	مهندسی بهداشت محیط	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۲/۲(۱/۶)	حقوق و قوانین بهداشت محیط و محیط زیست (ملی و بین المللی)- اخلاق حرفه ای در بهداشت محیط- کارگاه اخلاق حرفه ای
۲۳	مددکاری اجتماعی	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۵(۳/۸)	حقوق در مددکاری اجتماعی ۲۰۱
۲۴	تکنولوژی پزشکی هسته ای	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۲(۱/۵)	اخلاق پزشکی، کمکهای اولیه و مراقبت از بیمار
۱۵	مدیریت امور بیمارستانها	کارشناسی پیوسته	۱۳۵	۲(۱/۵)	موازين حقوقی در بیمارستان
۲۶	تکنولوژی پرتو شناسی پزشکی	کارشناسی پیوسته	۱۳۰	۱(۰/۷)	اخلاق حرفه ای
۲۷	زیست فناوری پزشکی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	زیست ایمنی، اخلاق و حقوق
۲۸	تکنولوژی گردش خون	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	اخلاق زیست پزشکی
۲۹	تاریخ علوم پزشکی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	اخلاق، فقه و حقوق پزشکی
۳۰	سلامت سالمندی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	سالمندی و جنبه های اخلاقی و قانونی در مراقبت از سالمندان
۳۱	روان پرستاری	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱/۵(۴/۶)	اخلاق، حقوق و قانون در روان پرستاری
۳۲	روانشناسی بالینی کودک و نوجوان	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	اصول اخلاق حرفه ای در روانشناسی کودک
۳۳	پرستاری سالمندی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	اخلاق پرستاری و روابط حرفه ای
۳۴	پرستاری اورژانس	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱(۳/۱)	اخلاق پرستاری و روابط حرفه ای
۳۵	پرستاری نظامی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	اخلاق پرستاری و روابط حرفه ای
۳۶	پژوهش های بالینی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱(۳/۱)	اخلاق در پژوهش
۳۷	مشاوره در مامایی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱(۳/۱)	اخلاق حرفه ای در مشاوره مامایی
۳۸	مهندسی بیمارستان	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	اخلاق زیست پزشکی
۳۹	مدیریت پرستاری	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	اخلاق و قانون در مدیریت پرستاری
۴۰	مامایی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱(۳/۱)	اخلاق مامایی و معرفت شناسی
۴۱	ژورنالیزم پزشکی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	اخلاق نشر و پژوهش
۴۲	ژنتیک پزشکی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	اخلاق و ایمنی زیستی
۴۳	بهداشت روان	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱(۳/۱)	قوانین بهداشت روان و اخلاق حرفه ای
۴۴	پرستاری سلامت جامعه	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱/۵(۴/۶)	اخلاق پرستاری و روابط حرفه ای
۴۵	پرستاری داخلی-جراحی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱/۵(۴/۶)	اخلاق پرستاری و روابط حرفه ای
۴۶	روانشناسی بالینی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱(۳/۱)	اصول اخلاق حرفه ای در روانشناسی بالینی
۴۷	پرستاری توانبخشی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۴/۲)	مبانی اخلاق و روابط انسانی
۴۸	پرستاری کودکان	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱/۵(۴/۶)	اخلاق پرستاری در کودکان و روابط حرفه ای
۴۹	ارزیابی فناوری سلامت	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۱(۳/۱)	استانداردها و مقررات حقوقی و جنبه های اخلاقی فناوری سلامت
۵۰	انفورماتیک پزشکی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲	۲(۶/۲)	اخلاق و جنبه های قانونی در انفورماتیک پزشکی
۵۱	برنامه ریزی یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۲۹	۲(۶/۸)	اخلاق حرفه ای در فناوری اطلاعات
۵۲	اخلاق پزشکی	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳۲		رشته کاملا مرتبط با اخلاق حرفه ای
۵۳	داروسازی عمومی	دکتری عمومی	۲۱۲	۲(۰/۹)	اخلاق و قوانین در داروسازی
۵۴	پزشکی	دکتری عمومی	۲۹۰	۲(۰/۶)	تاریخ و اخلاق پزشکی
۵۵	دندانپزشکی عمومی	دکتری عمومی	۲۱۷	۱(۰/۴)	اخلاق پزشکی و تعهد حرفه ای و قانون
۵۶	اخلاق پزشکی	دکترای تخصصی	۴۲		رشته کاملا مرتبط با اخلاق حرفه ای
۵۷	یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی	دکترای تخصصی	۴۴	۲(۴/۵)	اخلاق و تعهد حرفه ای در یادگیری الکترونیکی
۵۸	خون شناسی آزمایشگاهی و علوم انتقال خون	دکترای تخصصی	۵۰	۱(۲)	اخلاق و حقوق حرفه ای
۵۹	مشاوره توانبخشی	دکترای تخصصی	۴۸	۲(۴/۱)	اصول حقوق و اخلاق حرفه ای در مشاوره
۶۰	کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی	دکترای تخصصی	۴۷	۲(۴/۲)	رفتارهای اطلاع یابی و نیازهای اطلاعاتی
۶۱	سالمندشناسی	دکترای تخصصی	۴۵	۴(۸/۸)	جنبه های اخلاقی و قانونی در مراقبت از سالمندان- سالمندی و جنبه های حقوقی و اخلاقی آن
۶۲	طب سنتی ایرانی	دکترای تخصصی	۵۰	۱(۲)	اخلاق، حقوق و فقه پزشکی

۶۳	سیاستگذاری سلامت	دکترای تخصصی	۴۸	۲(۴/۱)	موازن اخلاقی، حقوقی و اصول قانون گذاری در بهداشت و درمان
۶۴	روانشناسی نظامی	دکترای تخصصی	۴۷	۱(۲/۱)	اخلاق در روانشناسی نظامی
۶۵	پروتومیکس کاربردی	دکترای تخصصی	۴۵	۱(۲/۲)	حقوق پزشکی و اخلاق زیستی
۶۶	انفورماتیک پزشکی	دکترای تخصصی	۴۸	۱(۲/۰۸)	امنیت و حریم داده ها و جنبه های اخلاقی در انفورماتیک پزشکی
۶۷	مهندسی بافت	دکترای تخصصی	۵۰	۲(۴)	اخلاق زیستی
۶۸	مدیریت تحقیقات و فناوری در نظام سلامت	دکترای تخصصی	۵۰	۲(۴)	اخلاق در پژوهش و فناوری
۶۹	کار درمانی	دکترای تخصصی	۴۶	۲(۴/۳)	اخلاق در کاردرمانی
۷۰	علوم سلولی مولکولی	دکترای تخصصی	۴۴	۲(۴/۵)	اخلاق زیستی
۷۱	علوم اعصاب	دکترای تخصصی	۴۲	۱(۴/۷)	اخلاق در علوم اعصاب
۷۲	سلامت و رفاه اجتماعی	دکترای تخصصی	۴۵	۲(۴/۴)	حقوق رفاه
۷۳	روانشناسی بالینی	دکترای تخصصی	۵۰	۱(۲)	اصول اخلاق حرفه ای در روانشناسی بالینی
۷۴	تاریخ علوم پزشکی	دکترای تخصصی	۴۶	۲(۴/۳)	اخلاق، فقه و حقوق پزشکی
۷۵	بینایی سنجی	دکترای تخصصی	۵۰	۱(۲)	اخلاق حرفه ای
۷۶	بهداشت باروری	دکترای تخصصی	۵۰	۲(۴)	ابعاد حقوقی بهداشت باروری
۷۷	ایمنی شناسی پزشکی	دکترای تخصصی	۵۰	۱(۲)	اخلاق و ایمنی زیستی
۷۸	آموزش پزشکی	دکترای تخصصی	۵۰	۱/۵(۳)	اخلاق در آموزش و پژوهش
۷۹	ویروس شناسی پزشکی	دکترای تخصصی	۴۹	۱(۲/۰۴)	اخلاق پزشکی
۸۰	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	دکترای تخصصی	۴۸	۲(۴/۱)	اخلاق در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
۸۱	مطالعات اعتیاد	دکترای تخصصی	۴۶	۱(۲/۱)	اخلاق در پژوهش های علوم پزشکی
۸۲	زیست فناوری پزشکی	دکترای تخصصی	۴۹	۱(۲/۰۴)	اخلاق زیستی
۸۳	پزشکی مولکولی	دکترای تخصصی	۵۰	۲(۴)	اخلاق و ایمنی زیستی
۸۴	بیولوژی تولید مثل	دکترای تخصصی	۵۰	۲(۴)	اخلاق و ایمنی زیستی
۸۵	باکتری شناسی پزشکی	دکترای تخصصی	۴۹	۲(۴/۰۸)	اخلاق و ایمنی زیستی

بحث

در مطالعه حاضر، یافته‌های جمع‌آوری شده نشان می‌دهد که تعداد واحدهای مرتبط با مبحث اخلاق حرفه‌ای به نسبت کل واحدهای درسی دانشجویان علوم پزشکی و پیراپزشکی خیلی کم بوده و در برخی رشته‌ها هیچ واحد درسی برای مبحث اخلاق حرفه‌ای وجود ندارد. از این رو نیاز به توجه و تمرکز بیشتر به مبحث اخلاق حرفه‌ای در برنامه‌های درسی دانشجویان کاملاً حس می‌شود. مرور نتایج مطالعات مشابه نیز نشان می‌دهد که حساسیت توجه به دوره‌ها و واحدهای آموزشی در زمینه اخلاق حرفه‌ای تنها مختص به کشور ایران نمی‌باشد و بازبینی در برنامه‌های درسی به منظور تقویت مباحث اخلاق حرفه‌ای در سیاست‌های آموزشی بسیاری از کشورهای دیگر نیز مورد بررسی قرار گرفته است [۱۷]. در یک مطالعه در دانشگاه دانکوک کره جنوبی، سطح دانش و نگرش دانشجویان نسبت به مباحث اخلاق حرفه‌ای مورد سنجش قرار گرفت و علیرغم اینکه نتایج این مطالعه نشان می‌داد که دانشجویان از سطح متوسط دانش و آگاهی نسبت به مباحث اخلاقی رشته بهداشت دهان و دندان برخوردار می‌باشند اما نیاز جدی به افزایش واحدهای درسی مرتبط به مسائل اخلاق حرفه‌ای به منظور ارتقای برنامه‌های درسی آنها وجود داشت [۱۸]. مطالعه

تکمیلی Jang و همکارانش بر روی دانشجویان بهداشت دهان و دندان در همین دانشگاه در سال ۲۰۲۰ نشان داد که تغییر برنامه‌های درسی و افزایش واحدهای درسی با مبحث اخلاق حرفه‌ای سیاستی ضروری است و بایستی در کوریکولوم‌های درسی به آن توجه شود [۱۹]. بنابراین بازبینی و نیاز برای افزایش واحد مباحث اخلاق حرفه‌ای برای برنامه‌های درسی دانشجویان می‌تواند کیفیت پاسخگویی و ارائه خدمات پیشگیری و درمانی را برای شاغلین حوزه سلامت ارتقا داده و رضایت مراجعین را تأمین کند. Giubilini در مطالعه خود بیان می‌دارد که برنامه‌ها و سرفصل‌های درسی دانشجویان پزشکی برای سال‌های آینده نیاز به بازبینی و تغییرات جدی‌ای در مباحث اخلاق حرفه‌ای خواهد داشت و این نیاز بسته به شرایط آموزشی تعیین می‌شود اما اگر هدف ارتقای کیفیت خدمات پزشکی و سلامت باشد این توجه و تغییرات اجتناب‌ناپذیر و ضروری خواهند بود [۲۰]. Fino و همکارانش نیز در یک مطالعه در استرالیا نشان دادند که می‌توان سطح تصمیم‌سازی و مهارت حل مسئله در دانشجویان داروسازی را با تقویت آموزش از طریق یک دوره آموزشی اخلاق حرفه‌ای ارتقا داد و در نهایت تغییر برنامه‌های درسی را در جهت تقویت

به دنبال نخواهد داشت. خاقانی زاده و همکارانش در مطالعه‌ای در سال ۲۰۱۷ چهار راهبرد اساسی برای ارتقای مباحث اخلاق حرفه‌ای و متعاقب آن ارتقای سطح کیفی آموزش‌های این حوزه پیشنهاد دادند که در همه این چهار راهبرد توجه ویژه به امر آموزش اخلاق حرفه‌ای از طریق تلفیق برنامه‌های درسی و تمرکز بر مباحث اخلاق حرفه‌ای در واحدهای درسی دانشجویان دیده می‌شود [۲۷]. رعایت احترام و کرامت مراجعین، تحمل در برابر توقعات و تندخویی‌های آئی بیماران، پاسخگویی به موقع و مناسب به نیازهای درمانی و غیردرمانی، رعایت اصول محرمانگی و رازداری، تعاملات مثبت و صحیح با مراجعین، تصمیم‌گیری‌های سریع و صحیح در شرایط خاص، همگی در گرو آموختن مهارت‌های ارتباطی و آگاهی از منشور اخلاقی است [۲۸، ۲۹]. این درحالی است که در برخی از رشته‌ها هیچ واحدی در این خصوص در سرفصل دیده نشده است و در برخی رشته‌ها همچون پرستاری که در تعامل مستقیم با مراجعین هستند تنها یک واحد تحت عنوان "اخلاق حرفه‌ای در پرستاری" به این مبحث پرداخته شده است. مطالعات مختلفی اهمیت مباحث مرتبط با اخلاق را مورد بررسی قرار داده‌اند. از سویی نتایج این مطالعات نیز حاکی از دانش و آگاهی کم دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی و پیراپزشکی نسبت به منشور اخلاق حرفه‌ای است. در مطالعه عباسزاده و همکارانش اهمیت توجه به مباحث اخلاقی خصوصاً برای دانشجویان رشته‌های بالینی مانند پرستاری تأکید فراوانی شد [۱۱]. البته در مطالعه‌ای در سال ۲۰۲۲ حسین آبادی و همکارانش نشان دادند که دانشجویان در خصوص کدهای مهم اخلاقی اطلاعات کافی و مطلوبی دارند و این نتیجه نگرش و رویکرد خوبی است که نسبت به مباحث اخلاق حرفه‌ای در ایشان طی دوره‌های آموزشی ایجاد شده است [۳۰]. بنابراین می‌توان از طریق افزایش واحدهای تخصصی برای مباحث اخلاق حرفه‌ای، در بهبود تعاملات بین مراجعین و بیماران با پرسنل و فارغ‌التحصیلان نظام سلامت کمک نمود. در این مطالعه تبیین دقیق و تصمیم‌گیری درباره مرتبط بودن یا مرتبط نبودن عنوان‌ها با مبحث اخلاق حرفه‌ای نیاز به شناخت کامل ماهیت دروس و واحدها و آشنایی کامل با فلسفه دروس داشت که مطالعه را با چالش روبرو نمود. برای رفع این مشکل نیاز به مشورت با خبرگان آموزش پزشکی، اخلاق حرفه‌ای و حتی در مواردی متخصصین یک رشته خاص که عنوان درسی در آن رشته مورد تردید واقع شده بود، احساس می‌شد که تیم پژوهشی برای تصمیم‌گیری نهایی درباره مرتبط بودن یا نبودن این عنوان‌ها، پیش از تکمیل جداول، نظر متخصصان را جلب نمودند. همچنین عدم دسترسی کامل به برخی مستندات آموزشی و داده‌ها به دلیل نقص در سامانه‌های دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها سبب گردید تا یافتن سرفصلها

این حیطه سیاستی مثبت ارزیابی نمودند [۲۱]. در ایران نیز مطالعات فراوانی در حوزه اخلاق حرفه‌ای و اهمیت توجه به آن صورت گرفته است و نیاز جدی به ارتقای آموزش در این حیطه به روشنی مورد تأکید بوده است [۶]. در مطالعه مهدوی پور و همکارانش در سال ۲۰۲۱ بر اهمیت آموزش اخلاق حرفه‌ای در گروه‌های مختلف دانش‌آموختگان به منظور ارتقای کیفیت خدمات سلامت و افزایش رضایتمندی مراجعین تأکید شده است و این امر به عنوان پایه و اساس موفقیت در ارائه خدمات مطلوب سلامت به مراجعین نشان داده شده است [۲۲]. سالاری و همکارانش نیز در سال ۲۰۱۷ در مطالعه‌ای در دانشجویان داروسازی، لزوم تغییر سرفصل و افزایش واحدهای درسی در مباحث اخلاق حرفه‌ای را مورد تأیید خود قرار دادند و آنرا سیاستی مطلوب برای ارتقای کیفیت آموزش نشان دادند [۲۳]. محمدی و همکارانش نیز در مطالعه‌ای مقایسه‌ای در سال ۲۰۱۷ نشان دادند که کیفیت آموزش‌ها در مباحث اخلاق حرفه‌ای پائین‌تر از حد مطلوب می‌باشد و براین اساس بر لزوم توجه به این مباحث در سرفصل‌های درسی دانشجویان تأکید کردند [۲۴]. بنابراین تغییر برنامه‌های درسی و توجه ویژه به مباحث اخلاق حرفه‌ای در آموزش دانشگاهی، برای بسیاری از رشته‌های درسی علوم پزشکی و پیراپزشکی بویژه حیطه‌های بالین محور، سیاستی فراگیر و مورد توجه سیستم آموزشی در بسیاری از کشورها می‌باشد [۲۵، ۲۶]. البته این امر تنها مربوط به آموزش دانشجویان نبوده و آموزش دهندگان و معلمان را نیز شامل می‌شود. مکسول و همکارش در یک مطالعه مروری در سال ۲۰۱۶ نشان دادند که آموزش مبانی اخلاق حرفه‌ای یکی از نیازهای اصلی آموزش معلمان و مدرسان حوزه سلامت می‌باشد و چنانچه مبانی اخلاق حرفه‌ای در این گروه تقویت شود مزیت‌ها و امتیازات فراوانی را برای سایر گروه‌ها مخصوصاً دانشجویان و ارائه‌دهندگان خدمات سلامت ایجاد خواهد کرد [۲۵]. در یک مطالعه دیگر در سال ۲۰۲۲ در قزاقستان، نتایج نشان می‌دهد که یکی از دلایلی عمده بروز مشکلات شغلی و حرفه‌ای ارائه‌دهندگان خدمات سلامت، آگاهی کم دانش‌آموختگان و مدرسان نسبت به مباحث اخلاق پزشکی و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد و این امر نیاز به توجه بیشتر به برنامه‌های آموزشی در این حیطه را نشان می‌دهد [۲].

به طور قطع، توجه به برنامه‌های درسی در حوزه اخلاق حرفه‌ای به منظور ارتقای خدمات سلامت، در قدم اول به افزایش کمی واحدهای درسی در این حوزه می‌پردازد؛ اما زمانی نتیجه بخش خواهد بود که در قدم‌های بعدی بر ارتقای کیفی آموزش‌ها در این حیطه توجه شود در غیر این صورت افزایش کمی مباحث اخلاق حرفه‌ای صرفاً سبب افزایش آگاهی دانشجویان خواهد بود و تغییر نگرش و باورهای رفتاری در دانش‌آموختگان را حین ارائه خدمات

هرچه بیشتر موضوعات اخلاقی و طریقه برخورد با معضلات اخلاقی دارند؛ و بایستی این برنامه‌ها در اولویت توجه و پیگیری قرار گیرد؛ با اقدامات صحیح و جامع از جمله ادغام موضوعات اخلاقی و اصول حرفه‌ای گری در کلیه واحدهای درسی رشته‌ها، تخصیص واحدهای بیشتر مرتبط با اخلاق و برگزاری کارگاه‌های آموزشی اخلاق حرفه‌ای، به ارتقاء صلاحیت اخلاقی ارائه دهندگان مراقبت‌های بهداشتی و درمانی دست یابند.

تعارض منافع

در این مطالعه هیچ‌گونه تعارض منافی میان ذینفعان مطالعه وجود ندارد.

کمی با مشکل روبرو گردد. از سویی حجم بالای مباحث درسی و سرفصل‌های دروس مختلف سبب کندی بررسی‌ها و افزایش احتمال خطا شد که با تمدید مهلت مرور اسناد و تعامل با اداره کل آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها برای اخذ مستندات لازم این چالش‌ها کنترل گردید.

نتیجه‌گیری

علیرغم اهمیت موضوع اخلاق حرفه‌ای، اختصاص واحدهای کم مرتبط با این موضوع در برنامه‌های درسی رشته‌های فعال علوم پزشکی سراسر کشور، ایجاد می‌کند یک بازنگری کلی در برنامه‌های درسی و آموزشی دانشجویان این رشته‌ها صورت گیرد. دانشجویان این رشته‌ها نیاز به برنامه‌ای جامع و پویا جهت آموزش

References:

- Runciman B, Merry A, Walton M. Safety and ethics in healthcare: a guide to getting it right: CRC Press; 2017.
- Zhunusbekova A, Koshtayeva G, Zulkiya M, Muratbekovna OL, Kargash A, Vasilyevna SM. The role and importance of the problem of ethics in education. Cypriot Journal of Educational Sciences 2022;17(3):787-97.
- Behmaneshpour F, Irandegani F, Miandoab NY. Relationship between the nurses' observance of professional ethics and quality of nursing care from the patients' point of view. Drug Invention Today 2019;12(12).
- Dehghani A. Factors affecting professional ethics development in students: A qualitative study. Nursing ethics 2020;27(2):461-9.
- Mintz S. Reimagining Ethics Education. The CPA Journal 2017;87(9):8-9.
- Abdollahi H, Nadushan G, Taheri M, Yadegarzadeh G, Taqizadeh Si. A Study of Professional Ethics in the Country's Universities and its Comparison With the World's Top Universities With an Emphasis on Effective Teaching. Research Quarterly in Islamic Ethics 2019;12(46):71-86. (Persian)
- Maxwell B. Codes of professional conduct and ethics education for future teachers. Philosophical Inquiry in Education 2017;24(4):323-47.
- Mulhearn TJ, Steele LM, Watts LL, Medeiros KE, Mumford MD, Connelly S. Review of instructional approaches in ethics education. Science and engineering ethics 2017;23(3):883-912.
- Malone DM. Ethics education in teacher preparation: a case for stakeholder responsibility. Ethics and Education 2020;15(1):77-97.
- Nieusma D, Cieminski M, editors. Ethics education as enculturation: Student learning of personal, social, and professional responsibility. 2018 ASEE Annual Conference & Exposition; 2018.
- Borhani F, Abbaszadeh A, Kohan M, Fazael MAJ. Nurses and nursing students' ethical reasoning in facing with dilemmas: a comparative study. Iranian journal of medical ethics and history of medicine 2010;3(4):71-81. (Persian)
- Borhani F, Abbaszadeh A, Mohsenpour MJ. Research m. Nursing students' understanding of factors influencing ethical sensitivity: A qualitative study. Iranian journal of nursing and midwifery research 2013;18(4):310.
- Goethals S, Gastmans C, de Casterlé BD. Nurses' ethical reasoning and behaviour: a literature review. International journal of nursing studies 2010;47(5):635-50.
- Woods MJ. Nursing ethics education: are we really delivering the good(s). Nursing ethics 2005;12(1):5-18.
- Magalhães-Sant'Ana M. A theoretical framework for human and veterinary medical ethics education. Advances in Health Sciences Education 2016;21(5):1123-36.
- Drisko JW, Maschi T. Content analysis: Pocket Guide to Social Work Re; 2016.
- Khaleghinezhad SA, Navidi A, Zeynivand Nezhad F, Toorani H. Developing a Research ethic Guideline for Department of Curriculum Studies and Educational Innovations: A Qualitative Research. Quarterly Ethical Research (Association for Islamic Thought) 2020;3(39):81. (Persian)
- Hwang Y-S, Jang J-H, Kang K-H, Kim M, Park J-R, Son S, et al. Level of professional ethics awareness and medical ethics competency of dental hygienists and dental hygiene students: the need to add ethics items to the Korean Dental Hygienist Licensing Examination. Journal of educational evaluation for health professions 2020;17.
- Jang J-H, Hwang Y-S, Lee S-M. Level of perception of professional ethics education and the knowledge and attitudes related to medical ethics of students and professors in dental hygiene. Journal of Korean society of Dental Hygiene 2021;21(1):77-88.
- Giubilini A, Milnes S, Savulescu J. The medical ethics curriculum in medical schools: present and future. J Clin Ethics 2016;27(2):129-45.
- Fino LB, Alsayed AR, Basheti IA, Saini B, Moles R, Char BB. Implementing and evaluating a course in professional ethics for an undergraduate pharmacy curriculum: A feasibility study. Currents in Pharmacy Teaching and Learning 2022;14(1):88-105.

22. Mahdavinoor SH, Miandashti AJ, Mahdavinoor SMM. Suggestions for changing professional ethics educational system. *Research and Development in Medical Education* 2021;10(1):27.
23. Salari P, Abdollahi M. Ethics in pharmacy curriculum for undergraduate pharmacy students: a needs assessment study. *Archives of Iranian medicine* 2017;20(1):0.
24. Mohamadi N, Gholami N, Rezaei S, Zangeneh M, Shahnavaizi M, Roshanaei G, et al. Evaluating staff and students' knowledge about professional ethics in the Field of Communication, Law and Ethics. *Research in Medical Education* 2017;9(4):9-1. (Persian)
25. Maxwell B, Schwimmer M. Professional ethics education for future teachers: A narrative review of the scholarly writings. *Journal of Moral Education* 2016;45(3):354-71.
26. Maxwell B, Tremblay-Laprise A-A, Filion M, Boon H, Daly C, van den Hoven M, et al. A five-country survey on ethics education in preservice teaching programs. *Journal of teacher education* 2016;67(2):135-51.
27. Jafari H, Khaghanizade M, Nouri JM, Nir MS. Developmental strategies for nursing ethics education. *Medical Ethics Journal* 2017;10(38):81-90. (Persian)
28. Borhani F, Jalali T, Abbaszadeh A, Haghdoost AJNe. Nurses' perception of ethical climate and organizational commitment. *Nursing ethics* 2014;21(3):278-88.
29. Dehghani A, Mosalanejad L, Dehghan-Nayeri NJBme. Factors affecting professional ethics in nursing practice in Iran: a qualitative study. *BMC medical ethics* 2015;16(1):61.
30. Hoseinaliabadi P, Omidi A, Arab M, Makarem Z, Jafari M. Knowledge and attitude toward professional ethics: A study among Iranian medical and nursing students'. *Journal of Education and Health Promotion* 2022;11.

A Study of Courses Related to Professional Ethics in Medical Sciences Curriculum in Iran

Mohammadreza Rajabalipour^{1*}, Fatemeh Rastegari², Fahimeh Ghanbarizadeh³

Received: 2022/11/22

Revised: 2023/3/8

Accepted: 2023/3/14

1. Ph. D Student in Health Education and Promotion, Noncommunicable Diseases Research Centre, Bam University of Medical Sciences, Bam, Iran
2. Bachelor of Public Health, Student Research Committee, Bam University of Medical Sciences, Bam, Iran
3. Employee of the vice-chancellor of education, Bam University of Medical Sciences, Bam, Iran

Journal of Education and Ethics in Nursing, Vol.11, No.3&4, Fall & Winter 2022

J Educ Ethics Nurs 2022;11(3&4):32-41

Abstract:

Introduction:

To succeed in patients' treatment and care and improving the health of them, a direct relationship with the level of confidence and satisfaction of patients between clients and health workers based on ethical principles is necessary. Therefore, these principles should be carefully followed among medical and paramedical students, especially clinical-students and the related courses of professional ethics and attention in the curriculums should be compiled. This study aims to investigation the courses related to professional Ethics in Medical Sciences Curriculum in Iran.

Materials and Methods:

This was a Quantitative Content Analysis study by documentary (library) method in order to investigate the number of units related to the topic of professional ethics in various fields of medical and paramedical sciences. Which currently active in the Ministry of Health, Treatment and Medical Education were reviewed and reported to identify the degree of adaptation of existing units and courses to the topic of professional ethics.

Results:

Among the total of 11821 taken units from 205 disciplines, 675.5 (5.7%) units were identified to be relatively associated and 216.9 (1.8%) units were complete associated with the topic of professional ethics.

Conclusion:

The allocation of few units related to the topic of professional ethics in the curriculums of medical and paramedical sciences in Iran, it requires a general revision and promote in education programs of students in these disciplines in order to strengthen moral and professional foundations.

Keywords: Professional Ethics, Medical Sciences, Curriculum, Iran.

* Corresponding author Email: